Haarlem, 19 december 2024 nummer 175

Hierbij ontvangt u de IVM Caring Capital nieuwsbrief voor december 2024. In deze aflevering vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Leven in de nieuwe orde, *de Caring Capital View van december 2024, door Maarten Friederich, namens het Investment Committee.*
- Ambtenaren slaan alarm over trage uitvoering klimaatbeleid
- Beperkte inflatiecorrectie vrijstellingen 2025
- Dit wordt heetste jaar ooit gemeten
- 'Redelijke vergoeding' aan ex-partner voor holding-BV buiten gemeenschap
- El Hierro is 'laboratorium' voor hernieuwbare energie
- *Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk:* IVM Caring Capital: *duurzaam stuurmanschap*

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, *CCOO*
Hans Volberda, *CEO*

Leven in de nieuwe orde

CARING CAPITAL VIEW
Door Maarten Friederich, namens het Investment Committee

Het nieuwe -isme is conservatisme
Dat de ontwikkelingen in de wereld niet altijd verlopen zoals verwacht (of gehoopt) bewijzen de gebeurtenissen in het afgelopen jaar. Politiek was er op veel plaatsen verlies voor het streven naar harmonieuze samenwerking tussen mensen onderling en tussen mensen en hun leefomgeving. Nederland kreeg een nieuwe regering onder leiding van Geert Wilders, wiens PVV als grootste uit de stembus kwam op basis van een weinig inclusieve boodschap. In de VS wonnen de Republikeinen onder Donald Trump met een mix van uiterst liberale en conservatieve plannen. In Frankrijk dwong het Rassemblement National van Marine Le Pen de regering tot aftreden. Duitsland gaat in februari opnieuw naar de stembus, na de val van de regering Schultz over een begrotingskwestie. De zeer conservatieve Friedrich Merz van de CDU maakt een goede kans op het kanselierschap. In Canada bevindt de regering van Justin Trudeau, ooit een progressief boegbeeld, zich in zwaar weer. Ook hier zijn aankomend jaar verkiezingen, waarvoor de conservatieven de beste papieren hebben. In Italië staat sinds 2022 de conservatieve Giorgia Meloni aan het hoofd. Japan wordt al decennia vrijwel onafgebroken geleid door de LDP. De partij heeft sinds kort Shigeru Ishiba als leider, maar ook van hem kan geen progressief geluid worden verwacht. Mogelijk is het VK van Labourleider Keir Starmer straks het enige G7-land zonder conservatieve regering, zij het na een Torybewind van 14 jaar.

Focus op de korte termijn
In de huidige trend lijkt even geen of weinig aandacht of animo meer voor belangrijke zaken als verduurzaming, uitbanning van fossiele brandstoffen, klimaatverandering, bestrijding van armoede en honger, gendergelijkheid, het verminderen van economische ongelijkheid, gezondheid en welzijn en bescherming van het leven op het land en in het water. Bijna allemaal idealen die verwezenlijkt zouden kunnen worden, maar niet zonder doordachte langetermijnplanning, sturing, forse investeringen, goede internationale samenwerking en soms pijnlijke keuzes. Het uitgebreide rapport van Draghi om Europa toekomstbestendig te maken is hiervan een mooi voorbeeld. Voorlopig lijkt echter het kortetermijndenken te overheersen: economisch liberalisme, laissez-faire kapitalisme, afbraak van 'lastige' regelgeving en belastingverlagingen; het zijn allemaal kenmerken van een maatschappij waarin het conservatisme de overhand heeft. Bestaande belangen en industrieën worden kritiekloos beschermd, het politieke debat wordt beheerst door populisme en uitsluiting van hele groepen. Het is spijtig te moeten constateren dat 2024 de boeken in zal gaan als het jaar waarin het progressieve en inclusieve geluid razendsnel is verstomd en waarin eerdere idealen en doelstellingen uit het zicht zijn geraakt.

Economische groei
Terwijl de economische groei in de Europese Unie laag blijft en die van China onder druk staat, lijkt die in de VS met een verwachte 3% zeer respectabel. China gaat nog steeds gebukt onder een vastgoedcrisis, met dalende huizenprijzen en lage consumptieve bestedingen als gevolg. Tegelijk is het land terughoudend bij het nemen van stimuleringsmaatregelen, uit vrees dat deze de crisis weer kunnen laten oplaaien. Europa is gebonden aan strenge fiscale regels, afspraken en beperkingen en heeft eenvoudigweg nauwelijks fiscale mogelijkheden om de lage groei aan te pakken. Vooral Italië en Frankrijk tarten de hierover gemaakte afspraken. De rente op de Franse staatsschuld steeg zelfs al even tot boven die van Griekenland. Dit land heeft weliswaar niet het grootste tekort op de begroting, maar wel de grootste staatsschuld van alle eurolanden. Voor economische stimuli ligt de verantwoordelijkheid bijna volledig bij de ECB. Deze verlaagde de rente recentelijk opnieuw met 25 basispunten naar 3%. Hoewel dit de vierde renteverlaging van dit jaar was, blijft de ECB terughoudend uit vrees om de inflatie weer aan te wakkeren. Dit ondanks het feit dat het beoogde niveau van 2% per jaar nagenoeg is bereikt in de EU als geheel. Logisch dat de economische groeiverwachtingen van Europa voor 2025 beperkt zijn. Die van China dreigen verder te dalen, zeker als Trump de importtarieven gaat verhogen met percentages waarmee hij tijdens zijn campagne schermde. Een eerste verhoging van 10% voor China, Mexico en Canada heeft hij inmiddels aangekondigd.

VS
De VS verstevigde het afgelopen jaar opnieuw zijn positie als absolute economische wereldleider. Dit ondanks een tekort op de federale begroting van ruim 6% en een staatsschuld die ongeveer 120% bedraagt van het BNP. Deze cijfers zijn nog slechter dan die van bijvoorbeeld Frankrijk, met weinig of geen uitzicht op verbetering. Desondanks steeg de US dollar het afgelopen jaar met bijna 5% ten opzichte van de euro en met bijna 10% ten opzichte van de Japanse yen. De waarde van de grootste Amerikaanse ondernemingen steeg dit jaar met bijna 30%, die van hun Europese tegenhangers met nog geen 8%. De waarde van Amerikaanse ondernemingen nam veel sneller toe dan hun winsten, tot beurshoogten die de euforische stemming van rond de eeuwwisseling in herinnering brachten. De verkiezingsoverwinning van Trump zorgde voor een stroomversnelling. Alle wensen van beleggers worden vervuld: deregulering (= vrijere hand, lagere kosten en meer winst voor Amerikaanse ondernemingen); belastingverlagingen (= meer winst voor Amerikaanse ondernemingen); een AI-gedreven versnelling van de arbeidsproductiviteit (= meer winst voor Amerikaanse ondernemingen); geen bezuinigingen en afname van het tekort op de overheidsbegroting (= geen omzetafname voor Amerikaanse ondernemingen) én ook nog eens verdere renteverlagingen van de Federal Reserve in het verschiet. De Fed manoeuvreert zich wel al voorzichtig richting een mogelijk einde aan de renteverlagingen, om zo het kruit droog te houden voor het moment dat renteverlagingen écht nodig zijn. Importheffingen kunnen de Amerikaanse economie een probleem opleveren, maar zijn eenmalig van aard en vooral een probleem voor niet-Amerikaanse ondernemingen. Waar de economie meer last van zou hebben zijn forse immigratiebeperkingen of zelfs deportaties, maar die lijken juist daarom onwaarschijnlijk. De bekende Japanse durfinvesteerder Masayoshi Son verwoordde het beleggerssentiment afgelopen maandag tijdens een bezoek aan Trump misschien wel het beste: "President Trump is a double down president. I'm going to have to double down". Deze term komt van het kaartspel BlackJack en betekent letterlijk 'de inzet verdubbelen'. De figuurlijke betekenis van 'double down' is: hardnekkig vasthouden aan eerdere uitgangspunten, waar Trump om bekend staat. Son kondigde een investering van $ 100 miljard aan gedurende de vier jaar dat Trump president is. Zijn uitspraak slaat op de investering van $ 50 miljard die zijn SoftBank deed aan de vooravond van Trumps eerste ambtstermijn in 2016.

Beleid
In reactie op de recente ontwikkelingen koos IVM Caring Capital de afgelopen maand voor een overweging van aandelen met circa 5% ten opzichte van obligaties, met het accent op Amerikaanse aandelen. Deze hebben nu een aandeel van 65% in de portefeuille. We blijven ervan uitgaan dat de rente in Europa gaat dalen, gezien de gunstige inflatievooruitzichten en de zeer bescheiden economische groeiverwachtingen. Niet alles gaat altijd precies zoals verwacht, dus we zullen handelen du moment de situatie daarom vraag. Op dit moment zou het zeker niet verstandig zijn om tegen de stroom in te gaan. Beleggen is een activiteit voor de lange termijn. En duurzaam beleggen staat niet alleen voor beleggen in de verduurzaming van de maatschappij, maar ook voor het creëren van een zo duurzaam en stabiel mogelijk rendement.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze website:
www.ivmcaringcapital.nl.

© IVM Caring Capital 2024. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.
Naar boven

Het hele team van IVM Caring Capital wenst u hele fijne kerstdagen, een mooie jaarwisseling en een gelukkig, verantwoord en vooral gezond 2025!

Ambtenaren slaan alarm over trage uitvoering klimaatbeleid

Opnieuw trekken Nederlandse overheidsambtenaren aan de bel over de in hun ogen te trage uitvoering van eerder afgesproken klimaat- en ecologisch beleid. Zij doen dit in een open brief aan politici, waarin zij zich beroepen op de grondwettelijk vastgelegde zorgplicht van de overheid om burgers én de natuur te beschermen. Volgens de opstellers zal het uitstellen of zelfs afzwakken van eerder overeengekomen klimaatmaatregelen onherroepelijk uitmonden in nieuwe juridische acties, zoals van Stichting Urgenda enige jaren geleden. Na overwinningen in de Rechtbank (2015) en het Gerechtshof (2018) kwam het in 2019 tot een arrest van de Hoge Raad, dat de Nederlandse Staat verplichtte ervoor te zorgen dat de uitstoot van broeikasgassen eind 2020 minimaal 25% lager zou zijn. Volgens de ambtenaren leidt uitstel niet alleen onnodig tot veel hogere kosten, maar brengt het ook naleving van hun ambtseed in gevaar.

Tweede brandbrief in anderhalf jaar
De brief van de ambtenaren is de tweede sinds juni 2023, toen zij opriepen het verzet tegen de Europese Natuurherstelwet te staken en onmiddellijk op te houden met fossiele subsidies en belastingkortingen. Deze thema’s komen deels terug in de nieuwe brandbrief, met name een oproep voor de versnelde implementatie van de Natuurherstelwet. Daarnaast dringen de opstellers aan op stringentere energie- en grondstoffenbesparing, versnelde afbouw van de fossiele basisindustrie, o.a. door verplichte CO2-reductie en snellere uitvoering van maatregelen in de landbouw, transportsector en de gebouwde omgeving. De herhaalde brandbrief komt deels voort uit aanhoudende bezorgdheid over het uitstellen of zelfs afzwakken van klimaat- en milieuafspraken onder het huidige kabinet. In het regeerakkoord zijn eerder voorgestelde maatregelen teruggedraaid zonder gelijkwaardige alternatieven. De plannen daarin om voorlopig vast te houden aan fossiele energie en daarnaast een duurzamer model op te bouwen zijn volgens de brandbrief onhoudbaar en onnodig duur: "Deze aanpak loopt totaal vast, alleen al door de dubbele energie- en arbeidsbehoefte." De ambtenaren zien in de huidige aanpak niet alleen een bedreiging voor het maatschappelijk welzijn, maar ook voor de rechtsstaat: uitstel is niet alleen duurder, maar ook onrechtvaardig.

Wettelijk vastgelegd klimaatdoel uit zicht
Het ambtenareninitiatief komt na een harde waarschuwing in oktober van het Planbureau voor de Leefomgeving in de Klimaat- en Energieverkenning 2024: "Het is heel erg onwaarschijnlijk dat Nederland het wettelijke klimaatdoel van 55 procent emissiereductie in 2030 haalt." Zonder extra inspanningen dreigt een gat van zeker 5%. De tegenvallende uitstootreductie is niet alleen het gevolg van tegenslagen in de uitvoering, maar met name vertraagde oplevering van windparken op zee en stagnatie bij de productie van groene waterstof. Minstens zo schuldig zijn de politieke keuzes die in het afgelopen jaar zijn gemaakt. Ook kan de hele discussie niet los worden gezien van het laatste, alarmerende klimaatnieuws, waarover meer elders in deze nieuwsbrief.

Bronnen: binnenlandsbestuur.nl, duurzaamnieuws.nl, gemeente.nu, pbl.nl, rtl.nl, unep.org
Naar boven

Beperkte inflatiecorrectie vrijstellingen 2025

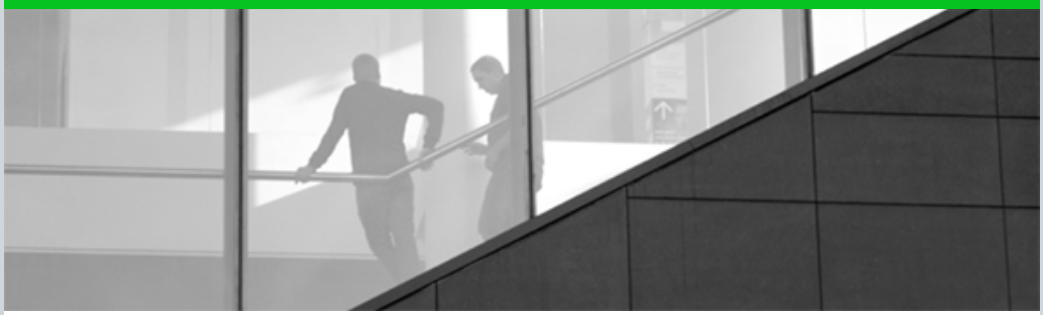

Eergisteren heeft de Eerste Kamer na hoofdelijke stemming met 49 stemmen voor en 24 tegen het Belastingplan 2025 aangenomen. De Tweede Kamer had hiermee al ingestemd op 14 november jl.. Ook de overige fiscale maatregelen 2025, de Fiscale verzamelwet 2025 en nog enkele voorstellen op fiscaal en/of sociaal terrein zijn aangenomen en zullen vanaf 1 januari 2025 in werking treden. Hiermee zijn ook de vrijstellingsbedragen en tariefgrenzen voor de schenk- en erfbelasting 2025 definitief geworden. Wat hierin opvalt is de vrij magere inflatiecorrectie, na de verhogingen van de vrijstellingen aan het begin van dit jaar met bijna 10%. Voor het aankomende jaar houdt het kabinet het op een karige inflatiecorrectie van rond de 1,2%. Een fors verschil met het inflatiecijfer dat het CBS verwacht voor dit jaar, namelijk rond de 3,6%. De Nederlandsche Bank voorziet in een recente nieuwsbrief dat de inflatie in 2025 en 2026 in ons land 'rond de 3% blijft steken', fors boven het EU-gemiddelde. In november bedroeg de inflatie zelfs 4%, tegenover 2,3% gemiddeld in de Eurozone. Hieronder de definitieve cijfers:

Vrijstellingen schenkbelasting in €	*2024:*	*2025:*
-kind (ongeacht leeftijd)	6.633	6.713
-kind 18-40 jaar (eenmalig)		
* bestedingsvrij	31.813	32.195
* studie	66.268	67.064
-overige verkrijger	2.658	2.690

Vrijstellingen erfbelasting in €	*2024:*	*2025:*
-partner	795.156	804.698
-(klein)kind	25.187	25.490
-invalide kind	75.546	76.453
-ouder	59.643	60.359
-overige verkrijger	2.658	2.690

Boven de vrijstellingen gelden in 2025 voor zowel de schenkbelasting als de erfbelasting de volgende tarieven:

Vrijstellingen erfbelasting in €	Tot € 154.197 (was in 2024 € 152.368):	Vanaf € 154.197:
-Partner en kinderen	10%	20%
-Kleinkinderen/overige afstammelingen	18%	36%
-Overige verkrijgers	30%	40%

Overige fiscale veranderingen
Tot de overige op 17 december jl. door de Eerste Kamer aangenomen voorstellen behoren de 'Intensivering van het kindgebonden budget in verband met koopkrachtondersteuning 2025' en de 'Verbetering koopkracht en vereenvoudiging van regeling huurtoeslag'. Verder is de Wet beëindiging salderingsregeling nu definitief aangenomen. Van de verdere nieuwe fiscale wijzigingen per 1 januari a.s. noemen we het vervallen van de overdrachtsbelasting bij bepaalde sleutelovereenkomsten en uitbreiding van het lage tarief (2%) of zelfs de startersvrijstelling naar gevallen waarin alleen sprake is van economisch eigendom. Dankzij een aangenomen amendement van het Tweede Kamerlid Pieter Grinwis (ChristenUnie) gaat het maximum voor de periodieke giftenaftrek omhoog van € 250.000 naar € 1.500.000. De wettelijke rente voor niet-handelstransacties wordt per 1 januari a.s. verlaagd van 7% naar 6%. Verder verandert er voor ondernemers het een en ander in de SW-bedrijfsopvolgingsregeling, met verdere wijzigingen gepland voor 2026.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bronnen: belastingdienst.nl, cbs.nl, eerstekamer.nl, dnb.nl
Naar boven

Dit wordt heetste jaar ooit gemeten

Vorige maand lag de gemiddelde temperatuur op aarde 1,62◦C boven het pre-industriële niveau, toen fossiele brandstoffen nog niet op grote schaal werden gebruikt. Dit blijkt uit gegevens van de Europese klimaatdienst Copernicus (C3S, Copernicus Climate Change Service) vorige week. Begin november kwam Copernicus al naar buiten met het bericht dat 2024 het warmste jaar sinds het begin van de metingen lijkt te worden. Dit op grond van vergelijkingen tussen de gemiddelde temperatuur in de eerste tien maanden van dit jaar met de periode 1991 – 2010. Het verschil was een plus van 0,71◦C, waarmee dit jaar wéér warmer is dan vorig jaar, tot dan toe het warmste jaar ooit. Met minder dan twee weken te gaan, is het vrijwel zeker dat 2024 het nieuwe warmterecord gaat opeisen. Klimaatwetenschapper Bart Verheggen van het KNMI zei er vorige maand dit over op Radio 1: "Het zat er eigenlijk al een paar maanden in, omdat het eerste half jaar van dit jaar dermate warm was dat duidelijk werd dat 2024 nog warmer zou worden dan 2023. Dat was verrassend omdat 2023 een extreem record was. Dus dat 2024 daar nog een keer overheen gaat, is wel bijzonder."

Nu al boven de 1,5◦C opwarming
Misschien nog zorgwekkender is dat dit jaar het eerste jaar wordt met een gemiddelde temperatuur die méér dan 1,5◦C boven het pre-industriële gemiddelde ligt (1,6◦C, om precies te zijn, tegenover 1,48◦C in 2023). In het klimaatakkoord van Parijs (2015) hadden de 196 ondertekenaars afgesproken te proberen de klimaatopwarming beperkt te houden tot maximaal 1,5◦C, om zo de impact van klimaatrampen te beperken. "Dit betekent niet dat het Parijse klimaatakkoord is geschonden, maar wél dat vergaande klimaatactie harder nodig is dan ooit", reageert Samantha Burgess, adjunct-directeur van Copernicus. De 1,5◦-norm geldt niet voor één individueel jaar, maar wordt gemeten over een periode van twee decennia. Het zorgelijke is echter dat afgelopen november al de 16e maand in een reeks van 17 opeenvolgende maanden was waarin de gemiddelde temperatuur wereldwijd meer dan 1,5◦C boven het pre-industriële ijkpunt lag. Grote klimaatrampen zijn inmiddels een mondiaal feit. CAMS, de Europese dienst voor Atmosferische Monitoring van Copernicus, meldde begin deze maand nog hevige (bos)branden in het westen van de VS, Canada en het Amazonegebied, veroorzaakt en in stand gehouden door intense droogte. CAMS maakt zich vooral zorgen om de ongekende schaal van dergelijke branden, die weken achtereen voor verhoogde luchtvervuiling op meerdere continenten zorgen. Ook de economische schade van deze megabranden neemt snel toe, stellen onderzoekers van herverzekeraar Swiss Re. Dit jaar bedraagt de schade wereldwijd al $ 360 miljard: dat is 6% meer dan in 2023 en 25% hoger dan het gemiddelde over de voorgaande 10 jaar. Swiss Re pleit voor snelle maatregelen als dammen, dijken en vloedkeringen, omdat deze tot 10 keer zo kosteneffectief zijn als herbouw.

Bronnen: nos.nl, rtl.nl, theguardian.com
Naar boven

‘Redelijke vergoeding’ aan ex-partner voor holding-BV buiten gemeenschap

Sinds 1 januari 2018 doen mensen die trouwen of geregistreerd partner worden dat niet meer automatisch in gemeenschap van goederen. Zonder aanvullende huwelijkse voorwaarden is er sprake van een beperkte gemeenschap. Daarin vallen alleen vermogen, goederen en schulden die al vóór of tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap gezamenlijk eigendom zijn. Ook een onderneming gestart tijdens het huwelijk of partnerschap valt in die beperkte gemeenschap van goederen. Bij scheiding moeten zowel de gezamenlijke bezittingen als de schulden 50/50 worden verdeeld. Wat iemand bezit vóór het huwelijk of partnerschap blijft persoonlijk eigendom en valt niet in de gemeenschap. Dat geldt ook voor ondernemingen die een partner vóór de verbintenis heeft opgezet. Dus bij een scheiding krijgt de andere partner daar helemaal niets van, toch? Niet helemaal. In principe vallen zowel de onderneming als de resultaten daarvan buiten de gemeenschap van goederen. Maar volgens de wet *kan* er bij scheiding soms recht bestaan op ‘een redelijke vergoeding aan de huwelijksgemeenschap voor de kennis, vaardigheden en arbeid’ die de ondernemer voor zijn bedrijf heeft ingezet. De achterliggende gedachte van de wetgever hierbij is dat de gemeenschap op dezelfde manier moet kunnen profiteren van inkomen als het geval zou zijn bij partners in loondienst. Deze kunnen geen of weinig invloed uitoefenen op hun inkomen, in tegenstelling tot ondernemers, die zélf hun (vaak kunstmatig lage) salaris kunnen bepalen. Ook kunnen ze zelf beslissen of en wanneer zij dividend uit de onderneming halen. Maar hoe werkt het wetsartikel in de praktijk? En wat is een ‘redelijke’ vergoeding? Antwoorden op deze vraag kwamen eerder dit jaar in een scheidingszaak voor de Rechtbank Gelderland.

Dga-salaris is fictie
Het ging om een man en een vrouw die in 2018 waren getrouwd zonder huwelijkse voorwaarden, zodat het huidige huwelijksgoederenregime geldt. De man heeft een belang van 100% in een holding-BV met een aandelenbelang van 20% in diverse werkmaatschappijen. Met een beroep op het hierboven genoemde wetsartikel maakt de vrouw aanspraak op een redelijke vergoeding. De man vindt dat zij nergens recht op heeft, omdat hij de BV al vóór het huwelijk heeft opgezet. De rechter stelt vast dat het betreffende artikel in dit geval van toepassing is, ondanks het verweer van de man dat de holding zelf geen activiteiten uitvoert. Volgens de Rechtbank kan de man, als enig aandeelhouder, zelf bepalen of hij de winst direct of later aan zichzelf uitkeert. Dat hij weinig of geen zeggenschap heeft over de winstuitkeringen uit de werkmaatschappijen is irrelevant. De holding bevat immers het resultaat van eerdere deelnemingen, waarvoor hij feitelijk werkzaam is geweest. In dit geval had de man tijdens het huwelijk zijn vermogen in de holding zien oplopen van bijna niets tot € 1,6 miljoen.

Wat is redelijk?
Maar wat is in dit geval dan een ‘redelijke’ vergoeding voor de vrouw? De wetstekst biedt niet meer dan een open norm. Per geval zal de rechter deze concreet moeten invullen. In dit geval door eerst te kijken naar het salaris dat de man zichzelf als directeur-grootaandeelhouder had toebedeeld: € 57.000 per jaar. Dit is volgens de Rechtbank echter om fiscale redenen bewust te laag gehouden. Uitgaande van zijn positie binnen het bedrijf als mede-eigenaar en mededirecteur en als enig eigenaar van een holding met € 1,6 miljoen, construeert de Rechtbank een meer marktconform ‘salaris’ van € 140.000 per jaar. Daarop moet de € 57.000 werkelijk ontvangen salaris in mindering worden gebracht, omdat dit al aan de huwelijksgemeenschap ten goede is gekomen. Blijft over € 83.000 bruto per jaar, te vermenigvuldigen met zes, het aantal jaren dat het huwelijk heeft geduurd. Dat levert een bedrag op van € 498.000 bruto, wat neerkomt op € 260.952 netto. De helft daarvan, dus € 130.476 moet de man vergoeden aan zijn ex. Lijkt heel wat, maar is beduidend minder dan de helft van de tijdens het huwelijk behaalde winsten, die de vrouw als eis had ingediend.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bronnen: uitspraken.rechtspraak.nl, wildenbergadvocaten.nl
Naar boven

El Hierro is ‘laboratorium’ voor hernieuwbare energie

El Hierro (oude Nederlandse benaming: Ferro) is een van de kleinste en het meest zuidwestelijk gelegen van de Canarische Eilanden. Het is iets meer dan anderhalf keer zo groot dan Texel en telt rond de 11.000 inwoners. Ondanks deze bescheiden cijfers geldt het eiland als voorbeeld voor de ruim 730 miljoen aardbewoners die ook op eilanden en andere geïsoleerde plekken wonen. Door een uitgekiende mix van hernieuwbare bronnen (met name wind en water) is El Hierro hard op weg om qua energie zelfvoorzienend te worden. Geen overbodige luxe voor een afgelegen eiland, blootgesteld aan Atlantische stormwinden, vol vulkaankraters met hoogteverschillen tot 1.500 meter en weinig of geen eigen zoetwaterbronnen. Een traumatische gebeurtenis in 1948 leidde tot het besef bij de eilandbewoners dat ze zoveel mogelijk zelfvoorzienend moesten worden. In dat jaar werd El Hierro geteisterd door een verwoestende droogte, maar was er geen geld om water van elders aan te voeren. Tegenwoordig is de watervoorziening gewaarborgd door drie grote ontziltingsinstallaties, waar zeewater wordt omgezet in drinkwater. De benodigde energie hiervoor wordt geleverd door de Gorona del Viento wind- en watercentrale, die ervoor zorgt dat 50% van El Hierro's elektriciteitsbehoefte afkomstig is uit hernieuwbare bronnen. Sinds de start van het project in 2015 heeft de centrale in totaal al 10.000 uur groene stroom geleverd.

Hybride energievoorziening
De reden dat wetenschappers uit de hele wereld naar El Hierro komen om te leren van het project is de unieke mix van hernieuwbare energiebronnen. De vijf megaturbines van Gorona del Viento genereren elektriciteit uit wind voor de aandrijving van de zoetwaterinstallaties. De surplus stroom wordt gebruikt om water naar een hoog gelegen reservoir te pompen. Bij windstilte wordt water uit het reservoir geloosd en door turbines geleid, waardoor weer stroom wordt opgewekt. Operationeel directeur Sanchez Galán legt uit: " [Onze mix van duurzame bronnen] is wat we naar de rest van de wereld exporteren. De sleutel is hybridisering, dat is wat onze technologie bijzonder maakt. We zijn een laboratorium dat voortdurend in ontwikkeling is." Volgens de laatste berekeningen heeft de hybride wind-watercentrale op deze manier in de afgelopen drie jaar tot 18.000 ton CO2-uitstoot per jaar bespaard. Het streven is om binnen 15 jaar volledig CO2-neutraal te worden. Daarvoor is ook de aanleg van een nieuwe zonnecentrale gepland. De eilandbewoners zijn heel betrokken bij de transitie naar volledige verduurzaming. El Hierro bestaat voor 58% uit beschermd natuurgebied en heeft al sinds 2000 de status van Unesco wereldbiosfeergebied. Er wordt overwegend organische landbouw bedreven. De wateren rondom het eiland zijn uitzonderlijk schoon en een paradijs voor zowel duikers als wetenschappers. Vlakbij de kust bevindt zich een in 2011 ontstane onderzeese vulkaankegel, waarvan de top relatief dicht (86 meter) onder het zeewater ligt. Ook dit biedt kansen volgens onderzoekers: "Op minder dan 2 kilometer van de kust hebben we een hydrothermale bron die genoeg energie uit aardwarmte kan leveren om twintig jaar lang te voorzien in de totale energiebehoefte van El Hierro."

Bronnen: goronadelviento.es, theguardian.com
Naar boven

IVM Caring Capital: duurzaam stuurmanschap

Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk
door Maarten Friederich, namens het Investment Committee van IVM Caring Capital

Bamboe dat buigt is robuuster dan de eik die weerstand biedt
Dit Japanse spreekwoord is mooi van toepassing op de manier waarop IVM Caring Capital vorm geeft aan het beleggingsbeleid. Dat is nodig ook, na een jaar van razendsnelle politieke omslag, met als 'hoogtepunt' de verkiezing van Trump tot president van de VS. Vlak nadat Biden zich uit de strijd had teruggetrokken werd dit nog onwaarschijnlijk geacht. De Amerikaanse aandelenmarkt begroette Trumps overwinning met veel enthousiasme, al deelde niet elke sector daarin. Voor de verduurzaming en de circulaire economie is Trumps programma een stap in de verkeerde richting, wat direct tot uiting kwam in de dalende koersen van ondernemingen die op dit terrein actief zijn. Maar het is een pyrrusoverwinning voor het kortetermijndenken. Ja, veel van Trumps voorstellen leveren direct voordelen op voor het Amerikaanse bedrijfsleven. Dit geldt ook voor Trumps plan om de oorlog tussen Rusland en Oekraïne te beëindigen. Honderden miljarden van de tekorten op de Amerikaanse en Europese regeringsbegrotingen gaan immers letterlijk in rook op in Oekraïne, al biedt de verkoop van Amerikaanse wapensystemen en munitie de VS de nodige compensatie. De gedachte is dat die grote uitgaven niet meer nodig zijn als deze oorlog voorbij is. Het geld kan dan productiever worden besteed. Het probleem is dat er nauwelijks oog is voor de langetermijngevolgen van het beleid van Trump en gelijkgestemden in andere landen.

De keerzijde
Minder regulering en toezicht leveren meer ondernemingswinsten op, maar leiden ook tot excessen, uitbuiting van mensen, uitputting van natuurlijke bronnen en uiteindelijk tot nieuwe crises. Omdat het verlagen van overheidsuitgaven erg moeilijk is, betekenen lagere belastingen ook meer overheidsschulden, hogere rentelasten en uiteindelijk minder bestedingsruimte voor basistaken van de overheid, zoals onderwijs, veiligheid en volksgezondheid. Het stopzetten van militaire steun aan Oekraïne komt neer op een overwinning van Rusland en nodigt de agressor en andere mogendheden met dezelfde ambities uit tot vergelijkbare acties. Het niet terugdringen van de CO2-uitstoot heeft verdere klimaatverandering tot gevolg, met in het verlengde daarvan meer natuurrampen, zeespiegelstijging, klimaatvluchtelingen, voedsel- en drinkwatertekorten en minder biodiversiteit.

Koersvast
Duurzaam beleggen, met aandacht voor mens en omgeving, is diep geworteld in het beleid van IVM Caring Capital. Hieraan kunnen en zullen we geen concessies doen. Daarnaast is duurzaam beleid per definitie geen kortetermijnbeleid. Aandacht voor de lange termijn stelt ons in staat om een duidelijke koers te varen. Daarin past het aanhouden van potentieel waardevolle beleggingen als het even tegenzit, maar ook om hierop winst te nemen als de stijgingen buitensporig worden geacht. De vraag die nu aan de orde is: hoe om te gaan met de recente politieke verschuivingen, die zowel duidelijke korte- als langetermijnconsequenties hebben? Als de wind aanwakkert, buigt IVM Caring Capital mee, net als bamboe. We verduurzamen het duurzaam beleggen door het tijdsbestendig te maken en maken de portefeuilles minder afhankelijk van de verduurzaming zelf, voor zolang dat nodig is.

Naar boven

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon +31 23 531 01 85 Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

ivm caring capital
verantwoord denken is vooruit denken